

Kan vi gøre håndteringen af tvister mere grønne?

*Henrik Nedergaard Thomsen
Parter Advokat (H) Neugebauer Clan
Medlem af Europa-komiteen for
CGA – Campaign for Greener Arbitrations*

Vi må alle bidrage til bæredygtighed

1987: Brundtland-rapporten

2015: FN's verdensmål for bæredygtig udvikling

2015: Paris-aftalen (COP 21 mødet)

2024: EU's standarder for bæredygtighedsrapportering (ESRS)

Bæredygtighed

- en fremtidig udvikling, der opfylder nuværende generationers behov uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare
- en sammentænkning af det miljømæssige, det sociale og det økonomiske

Processen

Processen rundt om retssager og voldgiftssager bygger på regler og traditioner, der udspringer af en tid, hvor bæredygtighed og klimapåvirkning ikke var en nødvendig del af dagsordenen.

Retsplejelovens §§ 357-358

Lovforslag nr. 22/2015, bemærkninger til nr. 23

Det påhviler i dag parterne at udarbejde ekstrakter i papirudgave, og det kan erfaringsmæssigt være vanskeligt at tilgå komplicerede og ofte omfangsrige sager på en computerskærm, hvor der heller ikke vil være samme mulighed for at gøre notater i dokumenterne. De sager, hvor der i dag udarbejdes ekstrakt, er for det meste så omfangsrige, at det vil være vanskeligt at behandle sagen uden at have en ekstrakt i papirudgave, og det er ikke givet, at retterne er i stand til at stille sådanne tekniske løsninger til rådighed, at det kan lade sig gøre at gennemføre hovedforhandlingen uden at have ekstrakten tilgængelig i papirudgave.

De samme forhold, som gør sig gældende for retten, må også antages at gøre sig gældende for advokaterne, som under sagens hovedforhandling forelægger sagen på baggrund af ekstrakten, og som anvender ekstrakten i forbindelse med vidneafhøring. Det må derfor også forventes, at advokaterne fremover vil have behov for papirudgaver af ekstrakten eller sagens bilag.

Det er væsentligt også af hensyn til parterne, at domstolene efter sagernes digitalisering fortsat har de bedste muligheder for at behandle sagerne og træffe rigtige afgørelser.

Det foreslås derfor, at retterne efter forslagets stk. 5 gives mulighed for at bestemme, at der som hidtil skal indleveres et antal kopier af ekstrakten på papir.

Der findes ikke at være grundlag for at lade udgiften og arbejdet med at printe og indbinde påhvile domstolene, da der er tale om udgifter, som parterne også hidtil har afholdt, og da de fleste advokater allerede har udstyr tilgængeligt til at trykke og indbinde ekstrakter.

Retsplejelovens § 365

Hovedforhandlingen er mundtlig og forudsættes gennemført i retslokalet

De foreberedende retsmøder foregår telefonisk

Parter og vidner kan møde via telekommunikation med eller uden billede

Skriftlige part- og vidneerklæringer tillades

Retsmægling kan gennemføres via Teams eller andet online medie

Hovedforhandlingen kan undtagelsesvist gennemføres skriftligt

COVID 19 effekten

Advokater har lært at bruge Teams til møder

Voldgiftssager kan i vidt omfang forhandles online

Retssager uden vidner blev under corona-nedlukningen undtagelsesvis hovedforhandlet online, men ikke længere

Traditionen

Advokaternes afhøring af vidner

Dommernes vurdering af vidnets troværdighed

Det foregår bedst i retten?

CGA – Campaign for Greener Arbitrations

The Campaign for Greener Arbitrations begyndte i maj 2019 som et løfte om behandle sine voldgiftssager med en venlig tanke på miljøet

"We promote awareness of the environmental impact of arbitrations and produce best practice guides to the ways in which you can act to minimise the carbon footprint"

<https://voldgiftsinstituttet.dk/groen-voldgift/>

The Green Protocol

The Green Protokol er et dynamisk redskab til at skabe fokus på og understøtte bæredygtighed i processen rundt om voldgiftssager

The Green Protocol kan uden videre benyttes af advokat i det daglige arbejde –
– og kan til dels benyttes i processen omkring retssager, ikke mindst i forhold til dette at være *opmærksom på*, om man kan begrænse sin egen *klimapåvirkning* undervejs i forløbet af retssagen

<https://www.greenerarbitrations.com/green-protocols/law-firms-chambers-legal-service-providers>

GREEN PROTOCOL FOR
LAW FIRMS, CHAMBERS
AND LEGAL SERVICE
PROVIDERS WORKING IN
ARBITRATION

The Green Pledge

The Green Pledge er for alle, der vil bakke op om bæredygtighed i retssager og voldgiftssager – *vi tilsluttede os i marts 2023*

Det er ikke et krav, at man synliggør sin tilmelding, men det er kampagnens ånd, at man har fokus på bæredygtighed, *så langt det er muligt og relevant*

Man skal naturligvis passe på greenwashing

<https://www.greenerarbitrations.com/sign-green-pledge>

Vi kan gøre håndteringen af tvister mere grønne

Inden for den gældende lovramme:

Advokatens opmærksomhed på at begrænse sit klimaaftryk kan være en god begyndelse både på kontoret og på vej til og i retten

De digitale muligheder både i og uden for retslokalet er bedre nu end i 2015

Forelæggelsen af civile retssager er allerede nu digitaliseret, også de omfangsrige og komplekse sager – er der overhovedet behov for print?

Kunne vi gøre mere?

Vi kan helt sikkert gøre meget mere

Det meste vil ikke specifikt være begrænset til retssager

Noget vil kræve lovændringer

Andet vil kræve yderligere bevillinger i hvert fald på den korte bane

Tilbage – og indtil videre – er opmærksomheden på klimaaftrykket

